

Homer travestit ¹⁾

— Parodie în patru scene —

SCENA I.

În circiuma „*La Bacus cel vesel*”
Vulcan, singur la o masă bea pahare-
le, unele după altele. La o altă masă,
în dosul unui stilp, Helios, fără a fi vă-
zută, cătește „*Curierul Olimpului*”, tră-
gînd însă cu urechea la cuvintele lui
Vulcan.

Vulcan. Ei, Pinostes, circiumar nemernic, rușinea breslei tale, vinzător de vin prefăcut, pentruce nu-ți grăbești pasul? Ți-au legat oare zeii picioarele de te miști atît de încet? Mina ta le-neșă nu umple cu sirg pocalele rotunde. Ce înseamnă această rea voință, pe care o zăresc în trăsăturile feței tale? Ei, Pinostes, vorbește repede, căci, pe Styx, simt o mare mincărime în palme și să nu mă faci să vin după teșghea. Nici Bacus, zeul tău ocrotitor, nu te-ar putea scoate din brațele mele vinjoase.

Pinostes (sosind cu cana plină). Nu pierde răbdarea, Vulcan, căci sînt deapururea în slujba ta. Iată cana plină cu un vin parfumat și puternic. Nici Euryal, nici Proles, nici Ocyal nici Amphial n'au un vin mai delicios : îți curge prin vine, îți încălzește singele și te învăluie într'o aromeală plăcută oamenilor și zeilor... (cu melancolie și cu subînțeles). Dar vasul e pe sfîrșite ; abia pe fund mai licăresc picăturile galbene ca chihlimbarul. Încurînd se va isprăvi cu totul... Ei, Vulcan, harnic zeu al focului, meșter dibaci în lucrarea metalelor, tu, căruia i se închină Lemnosul și Samotrace, prin grele timpuri trecem... O insectă nelegiuită, blestem

1) Subiectul, în liniile lui generale, e luat din cîntul al VIII din *Odissea*.

al zeilor nemuritori, a căzut asupra butucilor de viță și le roade frunza. Pe unde trece nu rămîne decît pustiul; strugurii nu se mai fac. Toate jertfele aduse lui Esculap au fost zădarnice; preoții lui din Epidaur ne-au spus că zeul nu se îngrijește de cît de boalele omenești. Durerea noastră nu-l atinge de loc... Vinul se scumpește astfel, iar mușterei nu vor să ne plătească toți...

Vulcan (infuriat). Cine cu figura de om, cămătar murdar, lacom agonisător de oboli, nu știu ce mă oprește să nu te zdrobesc. Circiumar cu inima pitică, cine ți-a turnat în vine atita îndrăzneală, pentru a mă infrunța pe mine, zeul cu brațele vinjoase, ilustru prin lucrările lui minunate? Ia cana, și toarnă în poalele vinul tău acru, care nu e vrednic de gitlejul zeilor nemuritori... Ce-mi vorbești de plată? Cînd Vulcan îți face cîntea de a se pune la masa ta săracă, și de a bea din vinul tău netrebnic, pentru ce te gîndești la plată?...

Pinostes. Pe zeii nemuritori, crede-mă că-s pătruns de cîntea ce-mi faci (mai turotînd un pahar și privindu-l). Privește-l ce limpede e!... Să mă crezi, o Vulcan, că e un vin de Cipru adevărat, pe care tatăl meu Sostenes l-a moștenit și el dela tatăl lui... Stă ascuns în fundul pivniței; lumina albă a zilei nu-i vede fața decît cînd am cite un mușteriu ilustru prin naștere, sau cite un zeu. Bacus, trecînd pe aici în carul tras de pantere, s'a oprit și l-a băut pe jumătate. Pentru a se urca apoi în car, am trebuit să-l ajut cu toți băeții din prăvălie. (Trist) Și plecînd, a uitat să-mi plătească... Treburile merg rău, o Vulcan. În zădar am înjunghiat o juncă neagră în cîntea lui Mercur, zeul nu m'a ascultat. Guvernul a încărcat de taxe nobila noastră meserie. Într'un ziar de dimineață am celit că ar voi chiar să introducă monopolul dulcelui dar al zeilor... Dar pe Hecate cu trei capete, această nelegiuire nu se va împlini. Vom merge cu toții la eclesie, la arhonți și la pritani, și vom amenința cu răscoala, iar dacă nu vom fi ascultați, la alegerile viitoare, vom vota împotriva celor ce caută să ne prigonească; da, le vom arăta noi acestor nelegiuți, cînd îi vom alunga din cetate printr'un ostracism ce are să servească de pildă veacurilor viitoare...

Vulcan (din ce în ce mai înalzit). Nu mă amestec în treburile muritorilor, o Pinostes. Zeii nu cunosc astfel de grije. Dar iată frumoasa Kritia, care intră pe ușă ca o arătare divină. Ce mers impunător! ce privire mîndră! (Pentru sine) Pe Jupiter, simt că mă furnică ceva prin vine! (Tare) Dar pe Styx, Pinostes, pentru ce stai înșipt lingă mine? Nu vezi că vinul s'a isprăvit, și setea nu mi s'a stîmpărat încă. Aleargă, sboară cu aripi iuți în fundul negru al pivniței; vei găsi acolo în burduful neatins un vin mărișimios, care mă va face să uit de nectarul zeilor. Pleacă!

Pinostes (ieșind nemulțumit, șoptește la urechea Kritiei). Învăluie-mă în farmecele tale, o Kritia, și nu-l lăsa să plece, înainte de a fi plătit.

Kritia Fii fără grijă...

Vulcan. Dulce Kritia, nu coborî ochii tăi rușinoși; privește-mă în față, și îndrăznește să te apropie... Nu căta că sînt un zeu nemuritor. naintea unei femei atît de frumoasă ca tine, zeii devin blînzi; puterea lor se îndulcește. Tu știi cum mărinimosul Hercule a ajuns să toarcă caerul cu lină, la picioarele Omfalei.

Kritia (cu violenție). Nu îndrăznesc să te privesc în față, o Vulcan. Din ochii tăi scapără o căldură, ce ar putea să mă do-gorească...

Vulcan (măgulit). Glasul tău e o armonie dumnezeiască, care îmi sună în urechi ca... (gîndindu-se, deodată galant). Nu pot să-l aseamăn decît cu muzica foilor, ce suflă în focul năprasnic, im-bujorîndu-l. Atelierul răsună de dulcea lor răsufare; flacărele pilpte și scînteile se ridică cu un pocnet ușor; ciocanele cad pe nicovață cu o armonie cum nici Apollo n'ar scoate din lira lui.

Kritia. Nu ești numai meșter prin minile tale vinjoase, ci și prin cuvînt. Laudele tale, o zeule temut, mă fac să roșesc—ca și cum ași sta înaintea vetrei de foc a atelierului tău.

Vulcan (răsucindu-și mustața). Ei, Charitele la naștere nu mi-au fost neprielnice: mi-au dat și darurile spiritului. Nu, zău, sînt cîtiva nătîngi cari mă desprețuesc pentru că-s meșter în aur și în fer, cași cum n'aș putea străluci, și prin farmecele minții.

Kritia. Cei ce spun așa, nu știu ce vorbesc.

Vulcan. Cît despre cumnatu-meu Apollo... Nu voesc să vorbesc rău de rude, dar crede-mă, o Kritia, că el n'ar fi putut lu-cra armura eroului Achille, pe cînd...

Kritia (așezîndu-se la masă). Și eu, drept să-ți spun, nu pun nici un preț pe spirit și pe complimentele ușoare, pe care toți bărbații le fac femeilor. N'aș da pe ele nici un obol găurit. Ce înseamnă toate aceste nimicuri, nevrednice de un bărbat serios, că-ruia i s'ar cădea mai bine să se facă cunoscut prin isprăvi vite-jești, ori prin lucrări minunate de aur, de argint sau de arama cea roșcată ca tine.

Vulcan. Știi, o frumoasă Kritia, că pentru o femeie ai multă minte! (suspînînd) Vai, însă, pentru ce nu toate femeile și chiar zeițele nemuritoare nu gîndesc ca tine! Corupția a intrat în su-fletul lor; urechea li se lasă ademenită de șoapte minciunoase de dragoste, de poezii de laudă, de galanterii nevrednice de un bărbat.

Kritia (sentențios). Barbații se pun la încercare prin fapte și nu prin vorbe.

Vulcan. Vorbești ca și cum ai avea înțelepciunea Miner-vei, o Kritia... La ce bun să știi cînta din liră, să știi suspina în versuri, sau să faci jocuri de cuvînte? Aceste sînt arte fără nici o însemnătate. Femeile se lasă totuși fermecate de astfel de lu-cruri mărunte și vrednice de despreț. Sînt chiar soții, cari după o îndelungată căsnicie credincioasă, își părăsesc bărbatul, fugînd după vre-un cîntăreț din flaut, (cu fatuitate)... cel puțin dacă ar fugi

după vre-un meșter iscusit în nobila artă a făuririi metalelor prețioase!

Kritia. Nu-mi vine să cred că s'ar putea o astfel de nelegiuire. O femeie să se lase ademenită de tinerii închinători ai Muzelor și ai lui Apollo! Cu neputință... Ce ar putea găsi la ei? Sărăcie lucie. Ei nu i-ar putea da ca dar nici măcar un inel frumos, lucrat în aurul cel galben (Vulcan, mîndru, își desface mina, arătîndu-și inelele). Dar ce văd, o zeule măestru, rubinuri, topazuri, smaralde, diamante... Și ce artă în tăierea lor! ce iscusință în incrustarea lor în aur! ce sculpturi fine și bogate! Ah, cit de frumos e asta: o sărbătoare mare desigur?

Vulcan: E nunta lui Peleu și a Tetidei...

Kritia. Îmi inchipuiam.

Vulcan. E lucrul minii mele iscusite: Iată Peleu, iată Tetida, iată zeii, iată nimfele...

Kritia. S'o acopere undele Styxului pe femeia ce s'ar putea îndrăgosti de un cîntăreț din liră, pentru care boabele de rouă sînt diamante, iar razele soarelui sînt de aur. Foarte mulțumesc de așa juvaeruri! Ei vorbesc în versurile lor seci numai de pietre nestimate, și mă prind că în viața lor n'au văzut atîtea pietre cite licăresc pe un singur deget al tău.

Vulcan. Din ce în ce bag de samă, o Kritia, că ești foarte înțeleaptă și că știi prețui ceace merită cu adevărat să fie prețuit.

Kritia (tristă). Ce folos că nu m'au făcut zeii frumoasă...

Vulcan (îngîmfat, aparte). Merg repede fața! Sînt teribil. (Tare) O Kritia, ce cuvinte nelegiuite ieșiră de pe buzele tale de carmin, dintre dinții tăi de mărgean, de pe limba fa de... hm! de... Nu găsesc un cuvînt potrivit. Dar, crede-mă că ești frumoasă, cu gitul alb ca marmura de Pentelic, cu ochii negri ca apele Cocytului, cu părul des ca brazii de pe culmea muntelui Olimp... (Tîind) Spune drept, Kritia, nu e așa că, dacă ași voi, ași putea fi și eu poet?

Kritia. O Vulcan, în această clipă ești mai poet de cît toți poeții,—dar, vai, poeții sînt niște minciunoși. Ei nu știu de cît a măguli deșărtăciunea noastră.

Vulcan. Mă jur pe cea mai mare nicovală din atelierul meu că ești frumoasă.

Kritia (mușcată de gelozie). Cuvinte, cuvinte. Vulcan. Ce poți găsi la mine, sărmana circiumăreasă „*La Bacus cel vesel*“, cînd tu ai în culcușul tău pe cea mai frumoasă dintre zeițele nemuritoare?

Vulcan (cu un aer degajat). A, voești să vorbești de Venus,... da... da... e drăguță, nu zic nu. Chiar frumușică și curățică. Dar, nu se poate asemăna cu tine.

Kritia. Vai, trebuie să-mi acopăr fața, dinaintea unei astfel de...

Vulcan. Adecă vezi tu, Kritia, ea e blondă... Pentru ce e blondă, cu părul galbăn ca spicul, și cu ochii albaștri ca apa mării? Pentru ce, cînd mie nu-mi plac blondele? Iubesc însă

brunele; și cind te văd pe tine, cu ochii negri ca undele Cocytului și cu părul negru ca brazii de pe culmea Olimpului, simt toate nebuniile în singe, ca și cum ași fi mâncat elebor... (vrea s'o sărute).

Kritia (lovindu-l peste mână). Fii cuminte, căci te-ar putea vedea Venus și atunci vai de mine nenorocita! Ar implora pe Jupiter să-și trimeată fulgerile peste capul meu... Și apoi, știu că tu ești cel mai credincios dintre zei; căsnicia voastră este albastră ca cerul în ameaza unei zile de Iulie. Nu ți-ai îngăduit niciodată să săruți măcar vre-o insoțitoare a Venerii, sau vre-o nimfă. Și Venus îți poartă aceeași credință...

Vulcan. A, pfui!... nu zic nu. Dar vezi, tu, o Kritia, mi s'a urit de atita credință. Să te culci în fiecare seară cu aceeași femeie, ori cit de frumoasă ar fi, nu e o fericire prea mare. Și pe urmă, după cum ți-am spus, pentru ce e blondă?

Kritia. Cu toate aceste „blondul“ se poartă anul ăsta. Toate femeile își fac părul ca spicul copt al grîului.

Vulcan. Dacă mie nu-mi place! (Cu satisfacție) Altminteri e bună de inimă și cuminte (lovind din degete). Totuși prea se ține de om; prea mă iubește. Nu zic să nu mă iubească, dar ea trece măsura; îmi face ochi dulci în toate colțurile. Nu mă lasă să lucrez la cuptorul meu, liniștit, întră în atelier pe furiș și mă cuprinde pe la spate cu minile ei de trandafiri. Trebuie să părăsesc lucrul, pentru a o ținea pe genunchi... Ei, ei e prea mult! Și pe lângă asta, nu poate suferi un alt bărbat; îi urăște pe toți; face viață amară ucenicilor mei, iscusii în arta făuririi. Fuge de bărbați și pizmuește pe femei. Se teme ca nu cumva să-mi placă vreuna; oricît de frumoasă e, nu e sigură totuși pe farmecele ei. Sint sătul de atita iubire, de atitea scene, și de atita credință!... Nu, pe Jupiter, nu mai voesc... (strîngind în brațe pe Kritia). Te iubesc pe tine, Kritia, o jur pe stelele nemuritoare, pe Styx, pe Cerberul cu trei capete, te iubesc mai mult de cît muntele Etna, sau insula Lemnos... (o sărute). Lasă-mă să te sărut pe gîtul tău frumos, subțire și lung ca coșul cuptorului meu...

Kritia (lăsîndu-se în brațele lui). O Zeule puternic, fă din mine ce voești. Focul tău mă dogorește, mă arde... Patima mă coprinde și mă topește...

Vulcan. Dă-mi încoace, frumoasă Kritia. Strînge! Ne-am înțeles—nu e așa?

Kritia. Sint sclava ta supusă. (Lovindu-i mîna) Ce frumoase inele! (desfîrîndu-i pardesiul). Da ce înseamnă hainele astea?

Vulcan. Mi-am pus hainele negre, Kritia, pentru că merg astă seară la socru-meu Jupiter, adunătorul nourilor și stăpînitorul fulgerelor; ne-a chemat la un ospăț mareț în palatul lui. Toți zeii și toate zeițele vor veni îmbrăcați în hainele cele mai scumpe și cu juvaerurile cele mai prețioase. După miezul nopții, va fi și excepție în sala cea mare a tronului, la care vor veni toate nimfele, toți semizeii și toți eroii, ce nu pot sta cu noi la masa zeilor nemuritori. Se va juca pyrrhica, până la venirea Aurorei cu

degetele de trandafiri, în sunetul unei muzici pe care o va conduce însuși Apollo cel frumos... Eu însă după masă voi dispărea din mulțime și nimeni nu va băga de samă lipsa mea. Voi veni la tine, ô frumoasă Kritia, și voi bate în geam. Tu pregătește o băutură adormitoare pentru Pinostes, pe care dă-i-o înainte de culcare. După ce va fi ațipit, așteaptă-mă.

Kritia. Voi face cum poruncești, Zeule, stăpînul inimii mele.

Vulcan. Venus iubește dansul; o voi lăsa deci să joace cu Terpsichore, care se pricepe atît de bine, căci cu un zeu n'ar îndrăzni să joace. Ce vrei, e rușinoasă!

(În timpul acesta Helios ce ascultase cu nerăbdare toată convorbirea dintre Vulcan și Kritia, fierbe... Aruncă ziarul, iesă de după coloană și se aproprie de masă, cu minile în șolduri.)

Helios (Furios). Pe Jupiter, o Vulcan, mare neghiob mai ești! — Iar tu Kritia, femeie nevrednică, îți vei lua pedeapsa înșălăciunii tale! Aste sînt jurămintele, pe cari mi le făceai, plîngînd, în genunchi? Asta e credința ta! A fost deajuns să vezi cîteva inele frumoase, pe niște degete înegrite de fum, pentru a uita jurămintele pe zeii nemuritori și pe cei infernali! O, cea din urmă dintre femei, rușinea sexului tău, cum ai putut să te lași ademenită de cel mai urit dintre zei, pe care soția îl înșală fără nici o temere? Da, da Vulcan, ride Olîmpul de tine.. Pe frunte ți-au crescut două coarne, ce n'au să mai încapă pe ușa palatului tău aurit.

Vulcan (furios, sculîndu-se în picioare). Pe Styx, pe Cerber, pe Hades, pe Hecate, cine ești tu îndrăznețule? Spune repede, căci altminteri îți zdrobesc țeasta ta obraznică! Mîi de fulgere, vorbește, nu aștepta să cunoști muncile focului și loviturile barosului!.....

Helios. Liniștește-te Vulcan, căci și eu sînt zeu ca și tine. Minia ta e deci zădarnică. Eu sînt cel ce știe toate. Nimic din ce e pe lume nu-mi scapă. Privirea mea pătrunde întunericul cel mai adînc; ea străbate fundul mării; și e atît de iscusită încît a văzut și coarnele tale...

Vulcan. Spune-mi repede cine ești, pe Tartar!

Helios. Sînt Helios.

Vulcan. Helios?

Helios. Da, și-ți dau un sfat, zeule meșter în aur și în fer: în loc de-a umbla după drăguțele altora, păzește-ți nevasta, pe care o socotești atît de credincioasă. Te înșală.

Vulcan. O, Helios, dacă n'ai fi zeu nemuritor și dacă n'ai fi a tot știutor, privind toate în mersul tău liniștit pe bolta cerului albastru, te-ași fi zdrobit ca pe un nerușinat minciunos. Spune-mi, o Helios, mă înșală ea, ea cea mai blîndă dintre zeițe?

Helios. Te înșală, o Vulcan, și în fie-care zi. Abia pleci la atelier, și ea se desfată în brațele altuia.

Vulcan. Ale cui?

Helios. Ale lui Marte.

Vulcan. Ah, cinele, are să-mi plătească scump această trădare! Ași fi înțeles să mă înșele cu Apollo, care e frumos și cîntă din liră atît de duce, dar cu Marte nu mi-ași fi închipuit niciodată. Ce are Marte mai mult de cît mine? Un zeu atît de fioros și de aspru, cum de poate plăcea unei zeițe atît de dulce și de blindă?... Marte, ah! știi tu Helios, că niciodată nu și scoate tunică de oțel de pe trup? Se culcă cu ea (se primbla mișcat) Nu, Helios, nu se poate: mă minți... Venus nu mă poate înșela cu Marte!

Helios. O Vulcan, zeu ilustru prin arta făuririi metalelor, uiți oare că toate femeile se îndrăgostesc de războinici. Ele iubesc uniformă strălucită, casca de bronz cu coada de cal ce filie în vînt, sabia lată și strălucitoare, pintenii de argint. Femeile iubesc să te porți aspru cu dînosele, să le înspăimînti cu razele privirii tale fioroase, să le subjugi și să le zdrobești dintr'o lovitură de pumn; ele iubesc povestirile de război, unde singele curge în valuri iuți ca undele rîului Alfeu. Nu uita, o Vulcan, că dacă și tu ai plăcut odinioară Venerii, ai plăcut prin aceleași însușiri; firea ta aspră, chipul tău plin de fum și de funingine, brațele tale vinjoase i-au cîștigat inima. Ea vede în tine zeul ce știe mingiia dureros, dar știe și frînge. Vai, însă, ai fost blind cu dînsa și Marte ți-a luat locul.

Vulcan. Nū, nu, o Helios, zeu ce vede totul, nu te voi crede niciodată, dacă nu-mi vei da o dovadă...

Helios. E cel mai ușor lucru.

Vulcan. Vorbește, pe Styx!

Helios. Astă seară înainte de a te duce la ospățul pe care ni-l dă Jupiter, adunătorul de nouri, treci pe la palatul tău aurit și spune-i Venerii, că o veste grabnică te chiamă în atelierile tale de la Lemnos. Roag-o să meargă singură la petrecere, iar tu te ascunde undeva și așteaptă până la miezul nopții, cînd Venus furișîndu-se cu Marte, va veni în palatul tău, înșăltîndu-te în propriul tău pat...

Vulcan. Opopoi, opopoi!... Pregătesc o răzbunare fioroasă, ce va sluji de pildă zeilor și oamenilor. Voi face pe dată o pinză de metal atît de subțire în cît nimeni n'ar putea-o vedea, afară doar de tine. O voi pune în jurul patului, și cînd Venus și Marte se vor culca, se vor simți deodată strînși în lațuri de fier peste tot corpul. Voi sosi stunci și eu pe neașteptate, găsindu-i la un loc... Ah, Helios, vād roș dinaintea ochilor. Vād singe, singe... Mă voi răzbună.

Helios. Liniștește-te, o Vulcan! Cum voi vedea că Venus iese din sala ospățului, voi veni și eu încetîșor cu Mercur, în dosul palatului tău. (A parte) Trebuie să-l păzim, căci nebunul e furios.

Vulcan (fierblind). Acum, Helios, să plecăm repede; mă arde locul; nu pot sta; trebuie să mă răzbun; opopoi, opopoi! (ia de braț pe Helios și se îndreaptă spre ușă).

Pinostes (intrînd cu o cană de vin). Ei, Vulcan, eheu!... Iată

vinul de Cipru ! Unde te duci ? Stăi ! Ai uitat să plătești ! (Vulean și Helios au ieșit din circiumă. Pinostes către Kritia) Nu, pe Hecate, pe Cerber și pe Cocyt, zeii ăștia sint niște hoși ! Încă unul care n'a plătit. N'o să-i mai primesc în prăvălie. O să-i dau afară ! Și cine-i de vină ? Tu, nenorocită creatură, care nu nu știi cum să le furi mințile ! (o ia la bataie).

SCENA II

In palatul lui Vulean. Venus, ajutată de însoțitoarele ei, se pregătește pentru serbarea lui Jupiter. Cupidon își face și el de lucru.

Cupidon. Frumoasă zeiță, stăpîna mea iubită, o Venus, primește acest dar de la mine.

Venus. Ce e, Cupidon, copil șăgalnic ?

Cupidon. Nu e decît un mic punct negru. Ai crede că e o muscă. Da, da : e o musculiță de dragoste, pe care s'o pui pe sinul tău strălucit cu peliță suplire și frumoasă ! Pe albeața lui de crin, această musculiță va lîntui luminile tuturor. Toți zeii te vor privi cu ochi de foc.

Venus (punînd musculița pe sin). O Cupidon, meșteșugurile tale sint fără număr ; mîntea ta e plină de iscodiri de dragoste, fără pildă. Kallimene, nimfă cu ochii negri, ce zici tu ?

Kallimene. Te prînde de minune, o zeiță a iubirii. Și eu, cunosc un zeu a cărui inimă se va stînge de dor, vîzîndu-te alît de frumoasă...

Venus : Tăcere, Kallimene ! Păstrează-ți limba și arată că, deși femeie, poți ținea pentru tine o taină...

Kallimene. Taina nu va ieși niciodată din sufletul meu. Ți-am jurat cel mai adînc devotament și mă voi ținea de jurămint.

Venus (privindu-se într'o oglînda de argint). Cum mă găsiți, însoțitoarele mele credincioase ?

Însoțitoarele (în cor). Ești frumoasă ca un vis de Mai, strălucita noastră stăpîna. Glorie ție, cea mai scînteietoare, cea mai dulce, cea mai fermecătoare dintre zeițe ! Glorie ție, împărțitoarea tuturor bunurilor ce gustăm în Olimp și pe pămînt !

Venus (visătoare). Și cu toate aceste ! Împărțesc fericirea altora, și nu știu dacă o voi găsi pentru mine. Ce zici Cupidon, ți voi plăcea în astăsară ?

Cupidon (cu aer de cunoscător). Întoarce-te puțin, așa, așa, (îi îndreaptă citeva cute). De partea asta, blondă zeiță, te prînde de minune. Întoarce-te și de cealaltă. Hm ! pe săgețile arcului meu, tăetura nu e bună. Peplosul nu cade drept. Fă un pas înainte... încă unul... Trebuie prins aci cu o agrafă de aur... Cuta trebuie să fie dreaptă... Așa, așa ; nu e rău.

Venus. O copile ce știi toate, crezi că-i voi plăcea ?

Însoțitoarele (în cor). Îi vei plăcea, o minunată zeiță a dragostei.

Venus. Nu vă întreb pe voi. Răspunde, Cupidon.

Cupidon (cu bună voință rezervată). Cred că-i vei plăcea, dar trebuie să te ții mai bine. Ține-te mai dreaptă, mai mindră. Nu te legăna în mers, căci pari ca o femeie ce nu așteaptă de cît să se supună bărbatului. O, frumoasă Venus, învață arta meșteșugită a prefacerii. Nu te arăta umilită și tremurătoare. Înalță-ți fruntea, pune un foc răzvrătitor și de dușmănie în ochii tăi, care să depărteze de la tine pe toți bărbații, căci cu cît îi va depărta mai mult, cu atît îi va lega mai strîns la carul tău. Fii poruncitoare, încrunță cît mai des frumoasa ta sprinceană; privirea ta trebuie să fie grea ca un lanț de oțel, căci numai c'un astfel de lanț se pot ține mult timp bărbații...

Venus. O, copil priceput, Cupidon, aspre sînt povețele tale... Cum să mă arăt nemiloasă, cînd tremur de dragoste dinaintea lui? Ajunge să-l văd, pentru ca să mă simt slabă, ca cea mai slabă dintre muritoare. Nu, o Cupidon, față de *dînsul* nu pot fi poruncitoare; o privire a *lui* mă face umilită. Sînt ca o sclavă...

Cupidon. Aceasta va fi pieirea ta, o Venus.

(Se aude șgomot în sală)

Kallimene. Se aud pași în sală!

Insoțitoarele. Se aud pași grei în sală.

Venus. Cine e?

Cupidon. Sînt pașii lui Vulcan.

Insoțitoarele (tremurînd). E Vulcan.

(Vulcan ălță cu privirea întunecată)

Insoțitoarele. Glorie ție, cel mai fericit dintre soți!

Cupidon. Glorie ție, o Vulcan, în puterea căruia e cea mai frumoasă și mai credincioasă dintre soții.

Vulcan (luînd de o aripă pe Cupidon). Nu ți-i frică c'o să-ți frîng aripa, o copil nebunătece?

Cupidon (fuge scîncînd). Opopoi, opopoi, mi-ai rupt aripa, crunt zeu al foilor și al barosului...

Vulcan (privind fioros în jur). Ieșiți!

(Insoțitoarele și Cupidon se închină ieșînd).

Venus (cade pe tron, frîngîndu-și minile și cu lacrimi în ochi). Nu nu, Vulcan, e de nesuferit cum te porți cu lumea. Ce ți-au făcut aceste frumoase nimfe, ce ți-a făcut dulcele Cupidon, pentru a te purta atît de aspru?

Vulcan (privînd-o cu luare aminte de sus și pînă jos). Ești frumoasă, blondă Venus; ești gătită. Și pentru cine ai pus cel mai mindru peplos de purpură?

Venus. Tu știi, nobilul meu stăpîn, că pentru tine. Dacă voesc să fiu frumoasă, e numai să-ți plac ție, ce te arăți atît de crud cu mine, căci nu mă mai iubești.

Vulcan (cu vocea sinistră). Te iubesc mai mult decît crezi, o zeiță a tuturor farmecelor iubirii.

Venus. Așa am fost eu nenorocită; nimeni nu mă iubește, deși toți iubesc prin mine. Dar pentru ce pari atît de mîhnit și atît de încordat?

Vulcan. Am o veste tristă.

Venus. Vorbește, o Vulcan; varsă-ți inima în sinul soției tale supuse!

Vulcan. Trebuie să plec departe.

Venus. Ce spui, nobilul meu soț? Nu se poate; nu te voi lăsa eu. Unde trebuie să pleci?

Vulcan. O veste mi-a venit chiar acum cum că atelierele mele din insula Lemnos s'au aprins. O mină nelegiuită le-a dat foc și, dacă nu mă voi duce să ajut la stingere, vor arde până în temelii. Trebuie să plec chiar acum.

Venus (stăpinindu-și bucuria). Nu, o Vulcan, voești să scapi numai de mine, cea mai iubitoare dintre soții. Nu mă mai iubești (șterge câteva false lacrimi).

Vulcan. Pe Styx, femeie, îți spun că te iubesc; dar trebuie să plec.

Venus. Ce va zice, tată-meu, Jupiter, cînd va vedea că lipsești dela banchet? Gîndește-te, zeule puternic, la supărarea lui, gîndește-te la răutățile ce vor spune ceilalți zei... Nu, nu, Olimpul întreg știe că nu mă iubești și că voești să scapi de mine; unde mă duc, îmi rid zeitele în colțuri, arătîndu-mă cu degetul, ca pe cea mai părăsită dintre femei. Acum se va cutremura palatul de risul lor.

Vulcan. Spune lui socru-meu Jupiter să mă ierte că nu pot veni. Treburi grabnice mă chiamă în Lemnos. Și acum grăbește-te (scoate ciasornicul). Nouă și jumătate; la zece zeii mărinoși se pun la masă. Nu trebuie să faci ca parveniții, ce sosesc întotdeauna mai tirziu, spre a fi mai bine văzuți.

Venus. Cum o să mă duc singură fără tine, puternice zeu cu brațele vinjoase? (îi cuprinde gramazul, și-l sărută). Vino cu mine! Lasă atelierele din Lemnos în grija ucenicilor tăi dibaci, și vino!

Vulcan. Nu. Du-te singură; așază trandafirii în părul tău blond, și fii cea mai frumoasă dintre zeitele nemuritoare, o Veneră cu sinii mici. (Deschizînd ușa buduarului) Veniți insofitoare, iubiri de dragoste și de patimă; vino și tu, istețule Cupidon.

(Insofitoarele și Cupidon intra)

Vulcan. O voi nimfe, pregătiți carul în formă de scoică al ilustrei Venere, cu care trebuie să meargă la palatul mărinosului Jupiter, adunătorul de nouri. Puneți-i pe umăr himationul de purpură brodat cu stele de aur, iar tu Cupidon, frumosule copil, ia-ți arcul pe spate, și ține coada himationului celei mai strălucite dintre zeite.

(Insofitoarele îi pun himationul, Cupidon se pregătește)

Venus. O, tu cel mai iubit dintre zei, pentru ce-mi umpli sufletul de o durere atât de crîncenă? Străbate văzduhul cu sănătate, spintecă marea, cea cu unda amară, stinge focul din insula Lemnos, și te întoarce apoi în brațele Venerei celei părăsite, gîndindu-te că ai de stîns aici un foc mai mare... Iar eu mă duc la banchetul tatălui meu Jupiter, stăpînitorul fulgerelor, cu mîhnirea în inimă. Nici nu voi atinge ambrosia cea dulce și buzele mele de trandafir nu se vor muia în nectarul divin. Stingheră, voi sta

într'un colț, vrednică de a fi plinsă de toți zeii nemuritori, și nici nu voi juca pyrrhica. Ca o sărmană turturică, cu ciocul cenușiu, mă voi gândi la tine, nobile făuritor al metalelor prețioase....

Vulcan. Cuvîntul tău e dulce ca mierea albinelor de pe Himet, frumoasă Venera. Nu te întrista însă, în cîteva zile voi fi îndărăt și voi face o cunună parfumată în jurul gîtului meu, din brațele tale de crin.

Însoțitoarele. Glorie zeiței dragostei, cu ochii de peruzea, cu părul de aur și cu sinii mici !

Cupidon. Glorie zeiței mindre, cu privirea aspră ce înlanțuește pe toți zeii în lanțuri de nefrint.

Kallimene (întrînd). Carul în formă de scoică, împodobit cu trandafiri, te așteată, stăpină a iubirii.

Venus. Du-te cu bine, nobilul meu soț, și păstrează-mi credința ce mi-ai jurat-o la altarul lui Jupiter. Nu te lăsa ademenit de ochii frumoși pe cari îi vei întîlni în cale.

Vulcan. Du-te cu bine, împărțitoare a dragostei. Risipește farmecele tale în sala zeilor și fă să plutească pretutindeni împăcarea și mulțumirea de sine.

Venus (ieșind). Adio, nobile soț.

Vulcan. Adio, nobilă soție.

Însoțitoarele (ieșind și ele cu Venus). Zeii să-ți dea un drum fericit și vinturi bune, nobilul nostru stăpin !

Cupidon (ieșind). Grațiile să-ți dea, o Vulcan, înțelegerea tuturor frumusețelor firii : să iubești florile, poeziile și gingășia surisului unei femei.

Vulcan. Copilul ăsta desigur că rîde de mine...

(Vulcan rămîna singur, orolește patul nupțial)

Vulcan. O zei mărînimosi, și în deosebi tu Jupiter, stăpinul nostru al tuturor, spuneți-mi dacă mă înșeală blonda Venus ? Spuneți-mi dacă acest pat, în care am gustat atîta fericire și dulceață, a fost martorul unei atît de grozave înșălăciuni ? Opopoi ! Opopoi ! Imi simt inima mușcată de cea mai neagră îndoială ; și dacă o voi prinde-o aici cu Mart, o voi stringe în aceste brațe, până ce suflul ușor al vieții îi va sbura din gîtlejul ei alb ca marmura. Iar voi zei, veți fi martori ai răzbunării mele !.... (Gîndindu-se cu capul între mini). Nu se poate. A fost cu mine atît de bună, atît de drăgostoasă ! M'a rugat atît de mult să nu plec la Lemnos, ci să rămîn cu ea astă noapte, în desfătările dulci ale iubirii, încît nu e cu puțință să mă înșale. Brațele ei de crin au înconjurat grumazul meu, cu atîta implorare, ochii ei albaștri au lăcrimat cu atîta duioșie...

O voace din văzduh : *Femina dum plorat decipere laborat.*

Vulcan. Ce spui, o voace tainică ? Vorbește în limba mea, căci nu te înțeleg.

Voacea. O Zeule, tu strălucești numai prin brațele tale vinjoase și prin iscusința meșteșugului tău, nu însă și prin priceperea minții tale ! O femeie cînd plinge, caută un nou mijloc de în-

șălăciune, și cu cit e mai dulce și mai drăgostoasă, cu atit să știi că a păcătuit mai mult, sau că are de gînd să păcătuiască, o clipă după ce te va fi părăsit. Află de la mine aceasta, zeule adorat la Lemnos...

Vulcan. Nenorocire ei, dacă spui adevărul, o, umbră tainică !

(Scoate o pinză de sîrmă nevăzută, pe care o întinde în jurul patului)

Vulcan. Nenorocire ție, Veneră, dacă mă înșăli... Corpul tău fraged și plăpînd va fi zdrobit în acest laț de oțel, ce te va înconjura, te va strînge, și nimeni altul decît mine nu-l va putea rupe sau desface din jurul trupului tău însingerat ! Răsbunarea mea va fi cruntă și va sluji de pildă zeilor și oamenilor. Nenorocire ție soție necredincioasă ! Nenorocire ție ! Opopoi ! Opopoi ! (Pleacă).

(va urma)

Paris April 1908.

E. Lovinescu.

